

Quan la premi Nobel de la pau no tenia "prestigi internacional"

Wangari Maathai, marginada pel Fòrum

L' SANTIAGO VILANOVA

La nostra amiga Wangari Maathai, biòloga formada als EUA, actual secretària d'Estat per al Medi Ambient i Recursos Naturals de Kenya, líder de The Green Belt Movement (El Moviment del Cinturó Verd), ha obtingut el premi Nobel de la pau. Una Sola Terra (UST) la vam convidar i presentar a la societat civil catalana el desembre del 1996 per fer una conferència en el IV Simposi Internacional Una Sola Terra sobre *Dona, medi ambient i desenvolupament sostenible*. El tema que ens va suggerir era extraordinàriament atractiu: *Què esperem d'Europa les dones africanes per protegir el nostre medi ambient*. La resposta va ser contundent: solidaritat, transferència de tecnologies netes i contribució per fomentar un consum sostenible dels recursos (la importació de fusta africana, per exemple).

Maathai va compartir taula rodona amb Vandana Shiva, vinculada al Moviment Chipko de l'Índia; Solange Fernex, l'ecologista alsaciana promotora de la Lliga Internacional de Dones per la Pau i la Llibertat; Edith Müller, dels Die Grünen; Catalina Sosa, de la Fundació Sinchi Sacha de l'Equador, i Françoise d'Eaubonne, ideòloga de l'ecofeminisme. Aquell va ser un inoblidable debat (*Dona i medi ambient en els*

països en vies de desenvolupament) que va passar totalment desapercebut als mitjans de comunicació. Wangari Maathai, com Vandana Shiva, ja havien obtingut el premi Nobel alternatiu (The Right Livelihood Award), el 1984 i el 1993 respectivament, per la tasca en defensa d'una justa subsistència. En el cas de l'activista kenyana, filla d'una família pobra de l'ètnia kikuyu, dels Mau-Mau, se li concedí per haver creat una consciència ambientalista sobre les dones africanes, haver plantat més de 20 milions d'arbres i haver promogut milers de d'escoles bressol i de llocs de treball. L'únic error que va cometre, reconegut per ella mateixa, va ser plantar llavors de pins i d'eucalipus provinents de l'estranger, que ja fa temps que se substitueixen per llavors i plançons d'espècies autòctones.

El comitè Nobel d'Oslo (Noruega concedeix el premi de la pau i Suècia la resta) ha valorat l'esforç de Maathai per afavorir el desenvolupament sostenible i els drets humans. Per primera vegada al llarg de la seva història el comitè Nobel vincula la defensa de la pau amb l'impuls d'una economia ecològica. Com deia el malaurat Ivan Illich, no hi pot haver una veritable "pau de la gent" sense un desenvolupament desmilitaritzat i solidari. La pau no és possible en el marc d'un creixement exponencial basat en l'espòli dels recursos naturals i energètics dels països pobres. L'economia del petroli i de l'energia atòmica s'ha fet in-

XAVIER PORRATA

compatible amb el foment de "la pau de la gent". Per això va sorgir el moviment ecologista i per aquesta idea treballa des de fa trenta anys Wangari Maathai.

La primera africana que rep el Nobel de la pau admirava Petra Kelly, la més destacada ecopacifista del segle XX. Per això, durant la seva visita a Barcelona va voler arrelar un plançó de roure al jardí que es va dedicar a l'ecologista fundadora dels Verds alemanys al parc de Montjuïc, situat davant de la Fundació Miró. Fou un acte de gran emoció per a tots nosaltres. Si alguna cosa cal destacar d'aquella primera visita a Catalunya de Wangari Maathai és l'absoluta indiferència dels mitjans de comunicació per la seva trajectòria. L'única entrevista publicada la va fer la periodista Susana Martínez per a *El Temps Ambiental*. Aquest lamentable fet es va intentar superar amb l'edició del llibre amb les ponències del IV Simposi

UST, inclosa una portada dedicada a ella i que podeu trobar a la nostra web (www.unasolaterra.org).

La pregunta, però, que es fa avui la nostra societat civil és per què Wangari Maathai no va ser convidada a parlar en el Fòrum Universal de les Cultures. La resposta la té la nostra modesta associació, que havia proposat als seus directius i a la responsable dels Diàlegs una trobada amb tots els premis Nobel alternatius. Aquest projecte, que va entusiasmar Ferran Mascarell, portaveu de l'Ajuntament de Barcelona, va motivar diverses reunions amb la fundació The Right Livelihood Award i amb el seu fundador, Jakob von Uexkull, que van acabar com el rosari de l'aurora. La resposta dels ideòlegs de la sostenibilitat del Fòrum va ser: "Aquesta gent són marginals i no tenen cap prestigi internacional". En realitat el que hi havia darrere d'aquesta intolerància eren les pressions dels lobbies energètics patrocinadors del Fòrum.

Ara, a Catalunya no hi ha cap referència sobre la Nobel de la pau d'enguany, pràcticament desconeguda per l'opinió pública. Ni escrits, ni enregistraments, ni fotografies de la seva estada a Barcelona. Tot el poc que hi ha ho conserva Una Sola Terra i fins que aquest diari ens ha permès explicar-ho ningú no s'havia interessat per aquest material. El silenci sobre Wangari Maathai podria tenir una explicació: la guardonada no pot ser políticament instrumentalitzada ni per les esquerres ni per les dretes. Com que és una autèntica ecologista resulta incòmoda i "incontrolable", com l'ha qualificada *Le Monde*. Desitgem, però, que les nostres institucions rectifiquin com més aviat millor aquesta injusta miopia.

♦ SANTIAGO VILANOVA. PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ UNA SOLA TERRA

Moratinos l'ha encertada

ENRIC MORERA

L'acció del senyor ministre presentant català i valencià com a llengües distintes davant les institucions europees no ens hauria de sorprendre, i menys encara ens hauria d'enganyar quan, ara, consumat el fet, vol fer-se l'innocent. Només cal mirar els titulars tan expressius que els diaris li dediquen. A tall d'exemple, quan llegim "Moratinos pretén que País Valencià i Catalunya pactin el problema del 'valencià' a la Unió Europea" (AVUI, 18 de setembre), què hem d'entendre? Quines possibilitats hi ha d'arribar a un acord entre el govern català i el valencià? Exactament, cap. El senyor Moratinos, de fet, invita València i Barcelona a enfrontar-se.

En un altre titular, que encapçalava una entrevista concedida a *El Mundo* (19 de setembre), hi llegim unes paraules del senyor Moratinos tant o més reveladores: "El debate del valenciano hace más difícil oficializar el catalán". Totalment d'acord, per això mateix s'ha encarregat ell mateix de suscitar-lo. De fet, en poques

setmanes al poder, el PSOE ha recuperat la tradició que al País Valencià ja coneixíem massa bé: quan manaven van marginar el valencià a Canal 9, van tancar els repetidors de TV3 en territori valencià, no van definir quina havia de ser l'autoritat normativa per a la llengua, no van reconèixer legalment la unitat de l'idioma que compartim amb andorrans, catalans i mallorquins, van impedir la normalització lingüística més enllà de l'àmbit escolar, van privar de tot suport la cançó en valencià, etc. Tot això no ho troben incompatible amb fer veure que només el PP té responsabilitats en l'assíria que pateix la llengua dels valencians.

El recurs a l'Estatut valencià com a *imperativo legal*, o coartada, per justificar aquesta nova agressió a la llengua tampoc els pot servir de protecció. De fet el senyor ministre, i els companys de partit que li fan costat, han volgut esgrimir, interpretant-lo ben lliurement, un text estatutari que, si no diu que valencià i català són la mateixa llengua, tampoc

no diu el contrari. En canvi, s'han estimat més d'ocultar la llei de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en el preàmbul de la qual es nega que la denominació *valencià* haja de tenir caràcter excloent i s'hi afirma que el valencià forma part del sistema lingüístic que els corresponents Estatuts d'autonomia dels territoris hispànics de la Corona d'Aragó reconeixen com a llengua pròpia; com també han preferit oblidar sentències dels tribunals espanyols donant la raó a la Universitat de València quan pretenia institucionalitzar la denominació *català*, almenys en l'àmbit acadèmic. Tots aquests fets el ministre Moratinos no pot ignorar-los, evidentment.

La malifeta de Moratinos no és de cap manera una equivocació ni una casualitat. Ben al contrari: és una acció calculada, amb l'objectiu clar d'impedir qualsevol progrés real en l'ús normal i reconeixement oficial del valencià o català. El PSOE, com el PP, fan igual: susciten la qüestió de noms, la rivalitat lo-

calista, per ofegar el debat raonable, la reivindicació justa. Un procediment més vell que la picor. Ara és el PSOE, el partit del president de la Generalitat de Catalunya, i no el PP, qui ha destapat la caixa dels trons per fer-nos entrar en una polèmica estèril que només ens pot perjudicar. La situació és grotesca: com pot demanar l'oficialitat del català a Europa un govern que no es proposa de començar fent-lo oficial a l'Estat espanyol? Un cop més, doncs, es demostra que no es pot donar un suport incondicional i acrític al PSOE, i això ho haurien d'entendre especialment aquells que es volen definir com a nacionalistes, a Catalunya o al País Valencià. Per acabar, cal dir que no hauríem de defugir responsabilitats ni deixar de fer la necessària autocrítica: des del País Valencià, des de les Illes i des de Catalunya, els sectors sincerament interessats a promoure la llengua comuna no hem sabut neutralitzar l'absurd conflicte dels noms, el punt feble que tan bé ens saben encertar els que volen frenar els nostres progressos. El Bloc fa una proposta des d'ara per mirar de trobar una solució possible: hem d'assumir que tenim una llengua i dos noms. Li facilitaríem així la solució al senyor Moratinos. En comptes de demanar a Europa, i a l'Estat espanyol, l'oficialitat del català i del valencià que demane l'oficialitat del català o valencià.

♦ ENRIC MORERA. SECRETARI GENERAL DEL BLOC